

ערב פסח שחל במוצאי שבת תשפ"ה קהילת יידיה

אנו מתקרבים לחג הפסח, בתפילה ובתקווה שנחוג את זמן חירותנו יחד עם החירות של כל חטופינו, שיחזרו לביתם ולמשפחותיהם, לשלומם של החיילים והחיילות, לרפואת הנפש והגוף לפצועים, ולשובם של כל המפונים לבתיהם. השנה ליל הסדר חל במוצ"ש, וכמו עם פורים משולש, גם כעת יש הלכות ייחודיות. נשתדל לפרוס את ההלכות כאן באופן ברור וידידותי ללא פירוט מיותר. מי שמעוניין מוזמן לחפש באינטרנט או לקרוא בספרו של הרב יוסף צבי רימון – 'ערב פסח שחל להיות בשבת' שעליו מבוססים לא מעט מהדברים המובאים כאן.

בברכת חג כשר ושמח, וגאולה קרובה, ועדת ההלכה והמנהג

- 1. תענית בכורות** - השנה מתענים ביום חמישי, י"ב בניסן (10:4). בבית הכנסת יהיה סיום אחרי תפילת שחרית (תפילה מתחילה בשעה 15:6).
- 2. בדיקת חמץ** – בודקים את החמץ בחמישי בלילה (אור לייג ניסן), אחרי השעה 29:19. מברכים את הברכה הרגילה ואומרים את "כל חמירא" של הלילה. מי ששכח לבדוק בליל חמישי יכול לבדוק בברכה גם ביום שישי.
- 3. ביעור חמץ** - בשני שלבים:
(א) ביעור / שריפת חמץ - יש לבער את החמץ ביום שישי, לפני השעה 19:11. אף על פי שמותר להמשיך לאכול חמץ עד שבת בבוקר שומרים על השעה "המסורתית" שנהוגה בשנים האחרות.
כיוון שעוד נאכל חמץ עבור המוציא בשבת, לא אומרים את הביטול ("כל חמירא" של היום) ביום שישי בבוקר, אלא בשבת בבוקר. כדאי להשאיר בבית במקום מאד מוגדר כמות מאד קטנה של חמץ עבור המוציא של שבת (או מצה עשירה, ראו מטה).
- (ב) בשבת בבוקר יש לסיים את אכילת החמץ עד השעה 10:00 ולהוציא את החמץ הנותר מהבית ולבטלו עד השעה 19:11. בשבת בבוקר, במקום לשרוף את החמץ, ניתן לפורר לרוח או להוריד באסלה ואומרים נוסח "כל חמירא" הסופי.
- 4. הדלקת נרות בערב שבת** – בהדלקת נרות בערב שבת יש להדליק נר נשמה שידלוק מעבר לצאת שבת כדי להדליק ממנו את נרות החג.
- 5. אוכל בשבת** – למרות שמותר לאכול חמץ בשבת עד השעה 10:00, מומלץ להימנע מאכילת חמץ חוץ מלחמניות/ פיתות ליהמוציא כדי לא להסתבך עם שאריות מזון ועם הכלים.
לא לו שמקפידים שלא לאכול קטניות בימי הפסח: מותר לאכול קטניות בסעודות של ערב ובוקר שבת אבל לפי רוב הפוסקים אסור לאכול קטניות בסעודה שלישית. אם מבשלים קטניות בכלי כשר לפסח יש להמתין 24 שעות לפני שאפשר להשתמש בכלי שוב.
- 6. על מה לקבוע סעודה בארוחות שבת - ברכת המוציא**
לא אוכלים מצות רגילות בשבת זו מפני האיסור לאכול מצות בערב פסח.
שני פתרונות עיקריים:
(א) **מצה עשירה** - לפי הפסיקה האשכנזית ניתן לאכול מצה עשירה עד השעה 10:00 בשבת בבוקר, כך שאפשר לברך 'המוציא' על מצה עשירה בליל שבת ובבוקר. יש לסיים לאכול את המצה העשירה עד השעה 10:00 מפני שהפוסקים האשכנזים חוששים שיש במצה עשירה משום 'חמץ נוקשה'. ניתן להמשיך בסעודה אחרי שעה זו. לאחר האכילה בבוקר, יש להצניע את המצה העשירה עד סוף החג.
- (ב) **חמץ ממש** - לחמניות / פיתות. יש לאכול את החמץ כך שלא יתפזרו פירורים ברחבי הבית - אפשר לאכול בגינה או לאכול על צלחת חד פעמית (מתכלה!), ולאסוף את הצלחות לפני שמגישים את שאר האוכל. בסעודת הבוקר יש לזרוק את השאריות לפח בחוץ (כדי שהחמץ לא יישאר בתוך הבית אחרי שעת ביעור). יש לסיים לאכול את החמץ עד שעה 10:00, ואפשר להמשיך לאכול את שאר הסעודה לאחר שעה זו.
יש ספק לגבי לחמניות שנאפות מקמח מצות - ועדיף שלא לקבוע סעודה עליהן בשבת זו.
- 7. תפילות שבת** - תפילות השבת בבית הכנסת תוקדמנה כדי להספיק ולאכול חמץ או מצה עשירה עד שעת סוף זמן אכילת חמץ. המנין המוקדם יתחיל בשעה 15:6 והמנין הרגיל יתחיל בשעה 15:8. לפני קריאת התורה אנחנו נעשה הפסקה לקידוש וברכת 'המוציא' על פיתות בגינה, ואח"כ נמשיך בקריאת התורה, דבר תורה ותפילת מוסף.
- 8. סעודה שלישית בשבת** – לא אוכלים מצה עשירה או חמץ בסעודה שלישית. מותר לאכול דברים שנעשים מקמח מצות כמו קניידלעך, אך לא לחמניות קמח מצה.
- 9. הכנה משבת לחג** - לא עושים הכנות בשבת לטובת ליל הסדר. כל ההכנות לליל הסדר צריכות להיעשות לפני שבת, או אחרי צאת הכוכבים בשעה 15:31 (אבל עדיין אסור להדליק נרות ולעשות מלאכה עד השעה 19:44). מותר להוציא אוכל קפוא מהמקפוא להפשרה בשבת אחר הצהריים.
- 10. אמירת "ברוך המבדיל"** - אחרי צאת הכוכבים וצאת שבת (אחרי 19:44) אומרים 'ברוך המבדיל בין קודש לקודש' וניתן להדליק נרות, מהנר שהשארנו דלוק לפני שבת.
- 11. יקנה"ז** – בקידוש בליל חג (מוצ"ש) מסדרים את ההבדלה בתוך הקידוש כפי שמופיע בהגדות.

Erev Pesach on Shabbat 5785 Kehillat Yedidya

We are approaching Pesach, with the prayer and hope that it will be a true celebration of freedom with all the hostages back home with their families, safety for our soldiers, healing of body and soul to all the wounded and a return to home for all. This year the Seder takes place on Saturday night which (like its twin - Purim Meshulash) entails a series of unique *halachot*. We will attempt to present the *halachot* in a straightforward, clear manner without getting bogged down in detailed discussion. If you're interested, you can search the internet or read Rav Yosef Zvi Rimon's book (Hebrew) "Erev Pesach which falls on Shabbat" which serves as the basis of much of what is written here.

Wishing everyone a happy and Kosher Pesach, that will bring good news and redemption! The Halacha and Minhag Committee

- 1. Fast of the Firstborn** – This year the fast will be on Thursday, April 10 (12 Nissan). Yedidya will host a *siyum* following *Shacharit* for those interested in participating (*Shacharit* starts at 6: 15).
- 2. Search for *Hametz*** – We conduct the search on Thursday night (eve of the 13th of Nisan), after 7: 29 pm, with the regular bracha and the "*Kol Hamira*" recitation as in every year. If one forgets to search on Thursday night one may search with a *bracha* throughout the day on Friday.
- 3. Burning the *Hametz*** – in two stages:
  - a) Destroying / burning *hametz* – We burn the *hametz* at the regular time on Friday morning, before 11: 19. Even though this year it is permitted to continue eating *hametz* until Shabbat morning, we keep to the traditional times so as not to be different from other years. Since we will still eat *hametz* on Shabbat for '*hamotzi*' we do not recite "*kol hamira*" until Shabbat morning. It is recommended to keep only a small amount of *hametz* for *hamotzi* on Shabbat (or egg *matza*, see below), in a clearly defined place.
  - b) On Shabbat morning one must end eating *hametz* by 10: 00 and remove and nullify all *hametz* by 11: 19. On Shabbat morning in place of burning *hametz* one can throw it to the wind or flush it down the toilet. At this point one should say the "*kol hamira*".
- 4. Candle Lighting on Friday Evening** – One should light a *ner neshama* on Friday that will last through the conclusion of Shabbat so that one can light from it the *Hag* candles on Saturday night.
- 5. Food on Shabbat** – While technically one would be permitted to eat *hametz* on Shabbat (until 10: 00) other than rolls for *Hamotzi* it is not recommended so that one does not have issues of leftovers or dishwashing once you have a kosher for Pesach kitchen. It is permitted to eat *kitniyot* at the Friday night and Shabbat (early) morning meal, but most authorities agree that they should not be eaten at *Seudah Shlishit*. If one prepared *kitniyot* in a Pesach pot for this Shabbat, the pot should be left to stand 24 hours before using it again over Pesach.
- 6. How do we make *Motzi* at Shabbat meals?**

We do not eat regular *matza* on this Shabbat as there is a rabbinic injunction not to eat *matza* on the day before the seder. (One could be lenient for the Friday night meal though that is not customary since many people do not eat *matza* starting from Rosh Hodesh, but it would certainly not be allowed for Shabbat morning.)

There are two main solutions:

  - a) **Egg *Matza*** – according to Ashkenazi tradition we do not eat egg *matza* during Pesach... but it is not yet Pesach! According to Ashkenazi tradition one may continue eating egg *matza* until 10: 00 on Shabbat morning. And so, at both the Friday night meal and Shabbat morning one could make *hamotzi* on egg *matza*. Since the Ashkenazi tradition has a concern with egg *matza* as a limited type of *hametz*, one should make sure to finish eating it by 10: 00 and should put it away afterwards until the end of Pesach. One may continue eating all other foods after this time.
  - b) ***Hametz* - rolls or pita.** One should be careful not to create crumbs. One could make *hamotzi* in a garden or eat over disposable plates and immediately collect these before bringing the rest of the meal to the table. At the Shabbat meal with *hametz* one must take out this garbage (so that the *hametz* is no longer in your possession after the time of annulment). One must end eating *hametz* by 10: 00 and may continue with other parts of the meal after this. (There are various doubts regarding Pesach "rolls" from *matza* meal for this Shabbat and it is better not to use these for *hamotzi* at the Shabbat meals.)
- 7. Tefillot on Shabbat** – So that everyone can have a chance to make *hamotzi* prior to the time for the end of eating these, minyan times will be moved earlier. The early minyan will be at 6: 15 and the regular minyan will begin at 8: 15. We will break before Torah Reading for Kiddush, including *HaMotzi* on pitot outside (to be done by 10: 00) and then continue for Torah Reading, *Dvar Torah* and *Mussaf*.
- 8. *Seudah Shlishit*** – Since according to Ashkenazi tradition we do not eat egg *matza* from 10: 00, we eat *Seudah Shlishit* of fish / meat/ vegetables/ fruits. Such a meal can be held in the early afternoon (without washing...). One is permitted to eat things made of matzo meal like *kneidlach*, but not *matza* meal rolls.
- 9. Preparing for *Hag* on Shabbat** – We do no preparations on Shabbat for the sake of the Seder, unless we have an immediate and direct benefit on Shabbat from this action. All preparations for Seder should be done on Friday, or after the stars are out on Saturday night at 7: 31 pm (but one cannot light candles or do *melacha* until 7: 44 pm). It is permissible to take out food from the freezer to defrost on Shabbat afternoon.
- 10. Saying '*Baruch HaMavdil*'** – Only after Shabbat has ended at 7: 44 pm we say '*baruch hamavdil bein kodesh l'kodesh*' and can light candles (from the candle we lit on Friday) and do *melacha* that is allowed on *Yom Tov*.
- 11. *Yakn'haz*** – At Kiddush of the seder we also recite the special Havdalah in the order known as *yakn'haz*: wine, kiddush, fire, havdala, time; as it appears in the Haggadah.